

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, razen ob praznikih in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za vsako leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od št. 1. vsakega petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. ad administrativno, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Pred odpretjem kranjskega deželnega zbora.

Kakor smo poročali, snide se kranjski deželni zbor uže 12. septembra. Torej prej, nego drugi, na pr. štajerski, avstrijski itd. Zakaj ravno prej, to Bog vedi. Ker so bile namreč volitve na Kranjskem še vlni osovrjé, a je odpretje čakalo do 12. septembra letos, bilo bi se morda lahko tudi še do 24. septembra počakalo. Ali to je na zadnje uže vse jedno.

Zakaj pa se je čakalo celo leto na to odpretje novega kranjskega deželnega zbora? Tega ne vemo za gotovo. Sploh pa se v naših krogih sodi, da je to zgodilo se na svét in željo onih nemških in nemškutarskih gospodov, ki so lani večino zadobili v tem novem kranjskem deželnem zboru, to se ve, ne vprašajte kako. Gospodje nemške večine novega kranjskega deželnega zbora so baje rekli: ne sklicujmo zbora zdaj precej po volitvah; še je preveč v spominu, kako se je godilo pri volitvah, s kakimi sredstvi smo mi (nemškutarji) večino dobili; naj se malo gorka kri ohladi, da ne bodo pri verifikacijah vse reči še tople na dan prišle.

Naša, narodne stranke naloga mora torej biti, da se ne zgodi po računu nemškutarjev. Slovenski poslanci bodo gotovo tudi letos z vso eneržijo in natančnostjo pri verifikacijah razkrili, kako je mogoče bilo, da ima 5% Nemcev v kranjske deželi večino v zboru nad 95% Slovanov!

Mi smo preverjeni, da izvoljeni narodni poslanci niso pozabili, kako se je godilo pri volitvah v prvo trgovinsko zbornico, iz katere sta voljena dva protivna poslanca; kako je bil sestavljen imenik volilcev v Novem mestu, Postojni, Kamniku, kako se je podkupovalo,

varalo, hujskalo in strahovalo, predno je mon-strum na dan prišel, da ima 20.000 Nemcev na Kranjskem večino nad 400.000 Slovani!

Pa tudi drugi rodoljubi naj zdaj nemudoma izročé in poročé poslancem slovenske manjšine ves materijal pritožeb, ki so ga morda ob času volitve in potlej nabrali. Mi novinarji smo imeli in imamo v mnogem obziru zvezane roke vsled opasnosti konfiskacij. Naši poslanci smejo in morejo govoriti, in mi bomo za njimi poročali. Narod in drugi svet naj potem zvé, kako se nam Slovencem na Kranjskem godi. Zatorej smo preverjeni, da ne bodo naši poslanci nobednega obzira imeli, temuč samo obzir na pravico našega narodnega prizadevanja. Povsod dviga Slavjan glavo, povsod terja svoje narodno pravo, in — boga-mi! — Slovenci tu na Kranjskem nemamo uzroka klanjati se! Tudi mi moramo iz ust naših voljenih zastopnikov jasno in glasno izreči, da smo in hočemo biti Slavjani!

In če se bode to zgodilo z ono eneržijo, s katero se je Slovenec v več, nego tisočletnej negativnej za nas zgodovini tiho sicer ali krepko in žilavo, ter zdravosti in življenja polno branil in ubranil potučjenja, — bode manjšina, katero Slovenci na Kranjskem v lastnej hiši imamo, več koristila nam za utrjenje narodne zavesti v ljudstvu, nego nam je prejšnja večina, katera se itak brez vse dvombe zopet kmalu povrne, ker je narurna.

Iz Bosne in Hercegovine.

Iz Doboja piše pismo jeden naših slovenskih vojakov, datirano 31. avgusta: „Še vedno pričakujemo tu sem novo mobiliziranih divizij. Posebne bitke v zadnjih dneh nij bilo, in turški vrage se boje silno naših Uhacijevih kanonov. Včeraj, 30. avgusta, zbirali so se turški uporniki zopet okolo nas in napali straže

avstrijske; pa Uhaciji naši so zagrmeli, in čez par ur je bil zopet mir okrog taborišča. Ko so Turki videli in čutili grozni vpliv naših kanonov, kričali so v svojej besnosti k nam: „Ako ste junaci, nemojte pucati sã „lubardom.“ A naši nijso bili tako silno junaštva-željni, da bi streljanje ustavili tem vragom nasproti. Dobro smo jim zasolili še z nekoliko šrapneli, in Turki so se brzopeti umaknili. Jaz upam, da v 10. do 14. dneh ne bode več nobednega turškega vstaša v Dobojskem okrogu. Kadar pride pomoč, ki jo pričakujemo, udarimo čez reko Bosno zopet proti Tuzli. Pisal bi še rad več, a o celem našem gibanju ne vem ničesar, nego to, kar vidim prav okrog sebe. Kupil sem si tudi lepega, štiri leta starega konja, katerega pripeljem gotovo v Ljubljano, ako le zdrav ostane on — in zdrav — jaz. Kedaj — to se ve da znajo le bogovi. Z Bogom — otiti moram, kajti zopet pucajo „lubardi“, in trobijo „alarm“.

Kakor „Kroatische Post“ poroča, prišel je feldzajgmajster Filipović z vsem generalnim štabom iz Sarajeva v Brod, kjer je odslej glavni stan. To je v zvezi z operacijami, ki se začno proti Tuzli in Zvorniku. V Sarajevu je ostal fzm. Würtemberg za poveljnika. Torej kar Szapary nij mogel, hoče Filipović sam začeti.

Iz Belgrada se piše: Razburjenje mej Turki v Novem Pazaru je vsled padca Sarajeva jako veliko. Ali Turki nijso pobiti, temuč le divji. Mej njimi se trosi stara pravljica, da se zdaj začne velika vojska s „švabskim cesarjem“ v katerej bodo Turki njegovo armado gnali do zlate Prage. — V klancih mej Srbijo in Črnogoro je jako mnogo municije in utrjenj. Iz Carigrada se fanatizem bosenskih upornikov kuri in podpihuje. Vsled

Listek.

Zaklad pomorskega razbojnika.

(Po Fr. Gerstickerji.)

Drugo poglavje.

Reconocido.

(Dajje.)

„Eh, vraže,“ odgovori starec v zadregi, „jaz ne verujem od vsega ni besedice ne, a ljudstvo si rado zmirom kaj pripoveduje. No, da vam povem: pravijo, da o obletnici, ko so to-le ladijo ujeli, čakite, kedaj je to — kaj vrage, vsaj bode te dni, 8. avgusta — da v tej noči mej 12. in 1. uro strašni Tenares svojo ladijo obišče. Matrosi, ki zvečer od pokopališča, — morda vam je znano, sennor, da se morajo pri nas mrličti vsi ob polnoči pokopavati, — prisegajo na to, da so videli v onej noči pirata, bledega in polno ran; naj bo uže

to res ali ne, tukaj ne najdete človeka, v celem mestu ne, ki bi za vse peruanske zaklade šel v takej noči na Reconocido.“

„Kar je pa najbolj čudno,“ smeje se mladi Anglež, „je to, da se Tenares nij prikazal jedenkrat, ampak vsako leto so ga še na ladiji videli, in prvi dve leti so se temu kar čudili; ker pa pošast na ladiji ne dela družega, kakor da po njej gori in doli hodi, zato se ljudje tudi nijso venko za njo zmenili, in meni se zdi, da v minulem letu je nij bilo videti.“

„O, prosim dovoljenja,“ zavrne mu stari, „prošlo leto so ljudje z moje lastne ladije pošast zopet videli. Tačas je ravno moj kuhar umrl, in ko so z njim, par trenutkov pred potunčjo, mimo piratske ladije veslali, — krmilar je navlašč bolj blizu čoln peljal — nijso ničesa zapazili na roparskih ladijskih razbitinah. Ko so se pa čez jedno uro vračali, —

kajti moj kuhar je bil težak mož, dolgo so se morali truditi, da so ga po težavnem potu v goro na pokopališče prinesli, — videli so luč na ladijnem ostanku.

„Luč?“ pohiti se tujec vprašati.

„Da, luč,“ potrjuje starec, „a ne takovšno luč, kakoršna daje svetilnica ali leščerba, ki se tako-le malo rumenkasto ali pa višnjevkasto sveti, ampak takova luč, kakor se tisti morski črvi svetijo, ali kakoršna se včasih vidi mej hudim vremenom na vrhu katarke, — temna in mrtva; moj krmilar, pogumen mož, ki se tudi vrage ne boji, napeljal je svoj čoln naravnost proti ladiji, da bi šel na njeno popovršje, ali da bi vsaj videl, če je morda kakov čoln kje privezan zraven ladije; pa kaj mislite, da so pomorščaki hoteli tja veslati? Za boga! ko bi bil krmilar vsakemu izmed njih sto tolarjev obljubil, pa bi tudi ne bil nobednega tja spravil, posebno, ker so zdaj

tega uže tudi Srbija misli na novo vojsko s Turčijo, zlasti ker se pričakuje da Grecija vojsko začne.

Italijanska nevarnost in primorsko Slovenstvo.

Iz Trsta 1. septembra. [Izv. dop.]

Tudi v Italiji je še nekoliko ljudij, ki pametno znajo misliti. Tako je prinesel te dni časopis „Perserveranza“, izmed vseh italijanskih jeden najboljši, ki ima med svojimi sodelavci slovečega profesorja Bonghija, ki je tudi italijanski poslanec, članek, v katerem daje drugim italijanskim novinarjem oster poduk v oziru na avstrijskoasedenje Bosne in Hercegovine. Pisava kaže, da je pisal ta članek profesor Bonghi. On odobrava okupacijo, ter pravi kar naravnost, da nij jedino le sreča za one provincije, ker bodo prišle pod Avstrijo, nego je tudi velika prednost za Hrvatsko-Slavonsko in Dalmatinsko.

A ljudij, ki bi tako sodili, je v Italiji malo, — in to je škoda za Italijane. „Opinione“ n. pr. pita svoje čitalce še vedno z hudiimi ali „oboroženimi“ članki zoper Avstrijo. To je tem bolj znamenito, ker se je dozda trdilo, da je ta časopis glasilo zmerne stranke, takozvanih „moderati“. „Opinione“ pa ne more iz lastne volje tako postopati, — v Italiji se mora nekaj pripravljati. In „kar se je Janezek učil, to Janez zna,“ — to je uže stara prislovica, in „Opinione“ bi se ne upala tako kričati, ako bi ne dobivala poguma od neke višje strani. Dozdeva se nam jako, da rabi italijanska vlada italijansko časopisje kot sredstvo, da preiskuje ona, kako, kedaj, in ali bi se sploh dalo Avstrijo prijeti. V Veroni popravljajo noč in dan dozda jako zanemarjena utrjenja. Isto tako v Mantovi, Peschieri in Legnago. Vojsna tvarina vozi se tudi v Palmanuovo, trdnjavo ne daleč od Gradiške. Vsa ta pripravljanja svedočijo tedaj, da Italijani nikakor se še niso odpovedali vrtoglavej ideji, ka si morajo Primorsko prisvojiti. Kaj jih to briga, da je naša provincija slovanska, da prebivajo slovanski ljudje v njej? Vsaj Italijani ne vprašajo mnogo kaj je krivica, kaj pravica, in razločka med obema pojmomoma celo ne poznajo. V zmešanih svojih ciljih segajo celo po našej Postojni, in videli bomo, ako pride do vojske, da so si istinito to mesto za svoj cilj postavili. No, podrl bi jih potem k tlam še jedenkrat, kakor pri Custozzi in Visu; a tudi to bi Italijanov ne ustavilo.

Da stvari vse tako stoje, zakrivili smo mi primorski Slovani tudi sami mnogo. Ali nijsmo zmirom se nadejali, da bodo koncem Italijani vendar le uvideli, ka je naša provincija slovanska, a ne italijanska? Politično smo spali in smo osobito v Istri vodstvo deželnih stvari Italijanom prepustili. Na ta način dobili so krmilo v roke. V Istri nemamo sicer inteligentnih ljudij iz olikanih krogov, a zakaj se nij nikdar duhovenstvo na pomoč pozvalo? V Istri je mnogo duhovnov intelektualno nadarjenih, in ti bi gotovo častno nalogo prevzeli, da bi zastopali svoje brate v deželnem zboru, ako bi se to od njih zahtevalo. Tudi uradniki so pripravljeni isterske Slovane v deželnem zboru zagovarjati. Združiti moramo tedaj vse svoje moči, da bomo dobili pri prvih volitvah veliko večino v poreškem deželnem zboru. Ako tega ne storimo, ostali bomo vedno sužnji peščice Lahonov. Ljudski učitelji naj razjasnjujejo narodu, kaj mu od laške strani preti, ker ti laški gospodje obnašajo se uže zdaj tako, kakor da bi jim moralo vse služiti. Naj si istrski učitelji in učitelji tržaškega teritorija predočvajo, da je naš kmet politično še jako malo izobražen. Povedo naj jim, da nij res, da bi Lahoni pri nas morali imeti odličnejše mesto, ker so narod s posebnimi privilegiji. Tako mnenje mora se s korenino iztrebiti in kmetom razjasniti, da imajo oni ista prava kakor Lahoni, in da smo mi v večini v deželi. V šoli, v občevanji z vaščani naj učitelj poleg avstrijskega državnega čuta goji tudi čut za narodnost. Dozda so bili istrski Slovani Lahonom podjarmljeni, skrajni čas je uže, da se ta razmera poneha. Ž.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. septembra.

Pri volitvah v deželni zbor na doljenem Avstrijskem je bil postavljen liberalni centralni odbor na Dunaji za 21 sedežev, ki so bili oddati, le 13 kandidatov. Med temi jih je pa le 7 voljenih, a družih 6 je voljenih zoper centralni odbor. Novovoljenci so vzeti skoro vsi iz krogov kmetovalskega prebivalstva. To je dobro znamenje, da nemško liberalstvo pada. Ko bi se bolj prava in res konservativna, pa poleg tega svobodoljubna stranka naredila, pa pade celo med Nemci gospodstvo škandalozne ustavovrne stranke, ki je na nesrečo vladala do zdaj.

Iz Gradca se poroča, da pride sam cesar tja k odkritju spomenika nadvojvode Jovana, ki je za Štajersko deželo jako veliko dobrega storil.

so te ladijne razbitine na glasu, da straši na njih, a je tudi čisto naravno, ako ljudje zdaj brezštevilnim krvavim činom, ki so se na tej ladiji godili, dodevajo radi prenaravne, tako rekoč svarične prikazni. A ne gremo zdaj v kajito? — jaz še nijsem bil doli.“

„Malo nedomače je od spodaj,“ odgovori stavec, a gre, vstrežajoč želji, kot gospodar prvi navzdol; „ukazal sem uže posamna predala razdreti in še malo vina nemam, da bi gospodi z njim postregel.“

Oba dva moža pa menda njegovih opravičevanj še slišala nijsta, ker sta bila v tem trenotji preveč vsak po svoje zamišljena.

Po ozkih, a z elegantnim tučastim držajem obgrajenih stopnicah gredočim, zadiši jim jako prijeten duh, katerega je razprostirala sandalovina (Sandelholz); iz tega lesa narejeni so bili vsi stebri v notranjih delih ladije; na sredini sten bile so široke plošče iz mahago-

Na Ogerskem je po računu „Nem. Hirlapa“ 245 poslancev liberalne ali vladne stranke, 75 je skrajnih levičnjakov in 71 je zedinjenih opozicionalcev, 6 narodnjakov in 16 brez stranke. Hrvatski poslanci se morajo, to se ve, še posebej prištevati k vladnim pristašem Tisze.

Vnanje države.

Zoper Srbije ne neha jo ščuvati magjarski in nemški listi. Zlaj prihaja še francoski stari „Journal des Debats“, in svetuje Avstro-Ogerskej, naj izgubi respekt pred Srbijo, in naj to deželo s 30.000 možmi zasede! Bedarija! — Za zasedenje Srbije bi bilo treba 300.000 mož, a ne 30.000, ker Srbi tudi znajo puške nositi, in svojo zemljo braniti. Poleg tega pa vedo, da imajo v slavjanskem striju na ruskem severu zaveznika, ki jih ne bode nikoli pustil na cedilu. Čemu torej neumno o kričanje po zasedanji Srbije!?

Garibaldi zahteva v nekem pismu na list „Popolo“, ki v Genuvi izhaja, naj se Italija proti Avstriji oborožuje! — In res je držanje Italije vedno bolj sumljivo. Dunajski „Tagblatt“ poroča iz Rima, da je italijanska milica za september mesec v velikej meri k orožnim vajam sklicana, in sicer okolo Turina, Milana, Verone in Piačence. Previdnosti bi bilo morda treba pred Lahom.

Francozie so 3. t. m. v cerkvi Notre-dame v Parizu praznovali zadušnico za Thiersom. 10.000 vstopnic je bilo izdanih le za oficijalne osebe, ki so počastile spomin velikega pokojnega francoskega državnika in domoljuba.

Na Nemškem so oficijalno praznovali 2. sept. spomin zmage pri Sedanu. Ali le oficijalno. Nemški narod in neodvisni njegovi časniki tožijo in jadikujejo, da vlada beda, nered in nesvoboda med Nemštvom, da se nemške nade niso izpolnile, in da so razglodi v prihodnost jako neveseli.

Dopisi.

Iz Ptuja 3. sept. [Izv. dop.] Veselica, katero je naša čitalnica 1. t. m. na korist štajerskim v Bosni in Hercegovini ranjenim vojakom napravila, smela bi se zvati sijajna, kajti prvokrat je vam iz Ljubljane dobro znani vrli kapelnik g. Stöckl v čitalnici sodeloval, ter pokazal, da je v godbi v resnici strokovnjak. Nij mu „Slovenski Narod“ odhajajočemu iz Ljubljane zastoj spricala dajal o njegovem talentu.

Pa komaj se igra prične, namreč na glasovir in vijolin, začujemo glas „nepoklicanega“ na ulicah, kateri je s trobento naznanjal, da je v bližini ogenj.

Jeden četrt del občinstva je nas zapustil, in mnogo se jih nij več vrnilo. Pogorel je na predmestji „na Bregu“ nek pod. Na tem

vs pri glavnej katarki na ladiji videli belo podobo, katera je mojim pomorščakom z roko zažugala, kakor je jeden izmed njih prisegal, ki je dobro videl. Seveda, tega nij potrdil moj krmilar, a dejal je, da je pošast na ladiji tudi sam videl, ali pa da se mu je le tako dozdevalo.“

Tujec je cel čas pazno poslušal, pri tem pa skušal na obrazih obeh mož razvideti, kako in kaj ona dva o tej stvari mislita. Kakor je pa stari kapiten trdil, da je vse to le brezumno praznovrstvo ljudij, videlo se mu je ipak, da sam tudi ne dvomi niti jeden trenotek, da je takova prikazen nemogoča, med tem, ko je mladi olikanejši pomorščak le teško in morda tudi iz prijaznosti za starejega spremeljevalca svoj posmeh zatrl.

„Kaj se pa v mestu o tej stvari govori?“ vpraša koncem tujec mladega Angleža.

„Ne mnogo,“ izogne se mu ta; „vsekako

nijevega lesa, obrobljene najumetnejše z belokostjo in biserno matico. Vrjeti je bilo tedaj lahko staremu kapitenu, ki je trdil, da je delo v kajiti te male ladije več stalo, kakor bi on dal za celo ladijo z vrvjem in verigami vred. Sicer je pa bilo tu zdolaj vse še precej neizpremenjeno, le na jednej strani so uže pričeli delavci ruščiti, ter so dva predala uže ven vzeli, katere pa zdaj postavljajo, kakor je stari kapiten dejal, uže na njegovej lastnej ladiji. Denes popoldne bodo pričeli zopet tu delati, in potem ne bodo preje nehali, da bodo celo kajito razdrli in ven vzeli.

Tujec bil je na čuden način ginjen; obraz njegov postal je popolnem pepelnast in vستي moral se je na zofo, ki je bila jedenkrat s krasnim baršunom prevlečena, zdaj pa uže hudo poškodovana.

„Za boga! sennor, vam je slabo!“ vsklikne mladi mož, ki je njegovo ganjenje prvi opazil.

predmestji skoraj vsak mesec gori, včasih tudi po dvakrat, ali še večkrat. Da kdo navlašč zažiga, nij več dvoma.

Pa da nadaljujem popis imenovane veselice. Ko se sl. občinstvo zopet nekoliko pomiri, pričneta g. Stöckl in g. Svoboda igrati, in sicer prvi na glasovir, drugi pa na vijolin od g. Stöckla komponirano „E dur fantasia“ tako izvrstno, da sta morala to ponavljati. Tudi druga overtura „die schöne Galathea“ od Suppéja izpala je izvrstno, ter se morala tudi ponavljati. Da se je program izpremenil, kriv je nek gospod, koji je obljubil pri tej veselici sodelovati, ali pustil nas je zadnjo uro na cedilu.

Tudi glavna točka, namreč petje, morala je izostati.

Tukajšnje pevsko društvo je hotelo, in tudi prevzelo nalogo iz prijaznosti pri tej veselici sodelovati, kajti blagi namen je hotel vsak, na kakovšni koli način podpirati, toda nek gospod prišel je, ter petje samovoljno prepovedal. Več o tem pisati nečem, ker ne bi rad kake dražbe napravljaj. Gospoda Stöckla in druge gospode, kateri so ga pri godbi podpirali, želimo kmalu zopet v naši čitalnici videti, ter ga prosimo, naj bi skrbel tudi nekoliko za našo čitalnico.

Po „tomboli“, katera je bila zelo bogata, pričel se je ples, kateri je trajal blizu do pol treh zjutraj.

Opomnim naj le še, da čitalnični prostori uže dolgo niso bili tako polni, in da se je udeležilo te veselice tudi mnogo neudov. Čisti dohodek znaša 70 gl. Gotovo lepa vsota za naše malo mesto. Vsem dariteljem izrekamo prisrčno zahvalo.

Denes pripeljali so prvokrat k nam iz bojišča ranjene vojake okolo 100. Jutri pripeljejo zopet druge. Reveži so gotovo milovanja vredni, in dobro bode, da bi še nabirali za nje.

Iz Novega mesta 2. sept. [Izv. dopis.] Včeraj v nedeljo 1. sept. osnoval je meščanski zbor koncert na vrtu g. Brunerjeve. Meščanska godba je dobro igrala in tudi občinstva je bilo precej. Čisti dohodek tega koncerta je namenjen zapuščenim rodbinam rezervistov, ki znaša — mislim okolo 46 gl. — koliko bode ostalo, tega ne vem. — Oklici so bili v slovenskem in nemškem jeziku nabiti na ogleh; pričakovali smo torej od meščanske godbe vsaj nekaj slovenskih komadov — a zastonj. Stvar je po namenu res vse hvalevredna — a krivica se vendar dela narodnemu občinstvu s tem, da niti v potpourri

ne ujame vpletene naše mične slovenske pesnice. Ako bi bili vbrali „Naprej zastava Slave“ — bilo bi se vendar zavzelo in oveselilo marsikatero slovansko srce — tako pa je bil v obče koncert „miren“.

Ples morda tudi ne pristaja v tako resnej in važnej priliki. Sploh je Novo mesto res nekako zaspano — nema nobenega pravega duha. Veseli pa smemo biti s prostim narodom, ki se tudi mej Savo do Kolpe vedno bolj zaveda in razvija, in če Bog da, bode uže v bodoče stal v kakem političnem boji samostalen, dobro vedoč, čemu boj bijemo. Nemškutarja se sicer sem in tam galvanizira, a narurne podloge vendar nema, zato bode prej ali slej poginila, a bode gotovo.

Iz Pečuha na Ogerskem 3. septembra. [Izviren dopis.] Iz tega mesta še „Slovenski Narod“ v 11. letih svojega obstanka gotovo nij dobil dopisa. Tudi denes bi ga ne dobil, ako ne bi jeden Slovenec in dopisnik njegov se bavil v Pečuhu (Fünfkirchen), da si tukajšnje mesto ogleda. Potovanje vašega dopisnika iz Zagreba do Osjeka, kamor je namenjen, opisati vam hočem, ako je vam drago, pri drugej priliki; za denes naj se natisne v spomin na moje kratko bivanje v Pečuhu, in v dokaz, da se domoljuben Slovenec i daleč od svoje domovine spominja doma ostalih rokov, sledeče: Mesto Pečuh broji 24.000 prebivalcev, kateri so po jeziku večinoma Magjari, nekaj je Nemcev (judov) in jedno predmestje je hrvatsko. V okolici biva še nekoliko Hrvatov, kakor se jih še mnogo nahaja po vsem dolgem levem bregu Drave od Zakona (Zakany) do Osjeka. Ali Hrvat je le sluga na Magjarskem, njegov jezik se nikjer v javnosti ne rabi, niti v cerkvi ne, a narod ga ipak nij pozabil.

Pečuh nij grdo mesto, morebiti spada mej najlepša mesta na Magjarskem, da si voda in gnojnica po sicer tlakovanem mestu teče, kajti mesto nij kanalizirano. Tukaj je sedež škofa z jako lepo katedralo. Pravijo, da samo katedrala ogerskega primusa v Granu je lepša, a ona v Erlau (slovenski?) je večja.

Mestna farna cerkev je bila turška mošeja, katero je bila Marija Terezija v cerkev prenameriti ukazala. V Pečuhu so bili namreč Turki še dolgo potem ostali, ko jih je bil poljski Sobieski pri Dunaji potolkel.

V Pečuhu imajo gimnazij, realko in pravno akademijo. Magjari so gostoljubni in viteški ljudje. O polnoči smo došli v gostilno, a navzčči Magjari pogostili so nas, kakor bi bili

največji znanci. Vse so za nas plačali, in butelje so dohajale na mizo, da se nismo mogli načuditi. Govoriti pa skoro drugoga ne znajo (?) ali nočejo, nego magjarski. Nam Slovanom, Hrvatom in Srbom prav ne zaupajo. Kaj več iz Osjeka.

Tukaj izhaja nemški list „Fünfkirchner Zeitung“. Zadnji broj ima uvodni članek pod naslovom: „Die allgemeine wehrpflicht und die ehe“. V tem listu čitam i to, da novi župan v Sarajevu je sin nekega Pečuhana.

Iz Reke 4. sept. [Izv. dop.] Onim vašim čitateljem, ki „Obzor“ čitajo bode znano, da je enkrat zadnjič očital tukajšnjim advokatom, da zoper svojo lastno jugoslovensko idejo narodne opozicije delajo, ako na „Kranjce“ zabavljajo, kakor je storil to dr. Barčič iz Reke, očitaje kandidatu dr. Vidriču, da je „Kranjac“. Na to odgovarja v posebej natisnjem spisu nevoljeni opozicijski kandidat dr. Pilepič. On pravi mej družim:

„Ako je moj prijatelj Barčič okrstio gospodina dra. Vidriča „Kranjcem“, nismo zato niti ja a niti on neprijatelji uzajemnosti jugoslovinske, a osobito brade naše Slovenaca.

„Mi Primorci, u neposrednom občenju sa svakim narodom, prije svega ljubimo svoje a poštuemo tudje, te dosljedno tomu dobri smo Hrvati, a ljubimo i štuemo braću nam Slovence, koji su i štovanja i ljubavi dostojni i vredni. Mi dobro ponjamo, da je v susjednoj nam Slovenskoj teško biti dobrim vatrenim domorodcem, jer rad na narodnom polju neda je on dje časti niti dostojanstva, neda je koristi, koja se može na forinte i krajcara sbrojiti. Slovenska ima liepu kitu vatrenih domorodaca, koji kako neumorne pčele rade na narodnem polju, za da narod izbave njemštine, u kojoj se već preko vrata utapao, i mogu nam pokazati liepi uspjeh, i to bez očekivati od svojega rada druge nagrade oliš savjest izpunjene dužnosti.

„Kad je dakle prijatelj Barčič okrstio gospodina dra. Vidriča Kranjcem, prisposobio ga je onim Bachovim činovnikom, koji su za vrieme Bachovanja zemlju nam poplavili. Tjerali smo veselo god. 1860. iz naše zemlje Kranjce, a zato braća Slovenci ne bili uvrijeđeni, jer oni bi rado i sami iz svoje zemlje iztjerati Kranjce.

„Medju nami ima čestitih Slovenaca, koji medju nami živu i rade, i to na korist i našu i slovensku, jer znaju, da smo jedincati narod, i ove vrle Slovence ljubimo i štuemo, a niti

„Vsaj ste bolj podobni mrtvecu, kakor živemu človeku, — kaj pa vam je?“

„O nič, — nič!“ ga ta zavrne, — „v zadnjem času mi večkrat tako prihaja, — mislim, da mi je to zdaj-le močna vonjava sandalovine provzročila, ali pa se mi je kri vzburla, ker sem stopil na takovšno ladjo — o sennor capitano, — je-li tu taj kje jedna kapljica vode?“

„Skoraj gotovo,“ odgovori starec hitro, ki se je zdaj tudi bledega obraza tujčevega prestrašil; „tesarji imajo tukaj neke kamenit vrč, — oh! vsaj je tukaj-le steklenica aqua ardiente, — jedna kaplica te ozdravila vas bode bolj nego celo vedro vode.“

Hitro napolni kozarec s to pijačo in poda bolniku, ki ga v jeden vdušek izprazne, potem kvišku skoči in nekaterekrati široko po kajiti koraka. Pritisnil si je roko trdo na oči, in ko jo potem zopet odstranil, inel je njegov obraz

uže zopet prejšnjo mirnost, neobčutljivost in malomarnost.

„No, vam je uže bolje, sennor?“ vpraša starec. „Popolnem uže dobro,“ mu tujec vljudo odgovori, „obžalujem le, ker sem vam trud in strah provzročil, — moram vendar kakega zdravnika za svét povprašati, ker tako le me večkrat pograbi, kakor mi je ljubo.“

„Idite! kaj vam more zdravnik pomagati?“ smeji se stari, „trdnim naravam se uže sem ali tje tako prigodi, a tudi kmalu mine, — tam kje v možganih se kakova vrv orahlja ali pa tudi včasih katera žilica počni, ako je vedno prenapeta, a to se vse samo po sebi poravnava, in kadar se v prvič vrv napne, je uže vse v redu. — Da, to je škoda“, zmoti starec samega sebe in stopi k tujcu, ki je jedno uže na jednem kraju poškodovano ploščo kakor se je videlo, pazuo opazoval s prekrižanima rokama, — „tukaj sem moral je kdo

jedenkrat usekati sé sekiro, ali drugo tako rečjo; a najhujše mi pa je, ker sandalovine tu v Valparaiso ne morem nikjer dobiti, da bi se tole dobro popravilo; z drugim lesom pa tudi nečem popravljati te rane, zato bom moral čakati ugodne mi prilike.“

Rana pa, katero je starec tako obžaloval, videla se je na jednem sandalovem stebru tako, da je prerezala steber in mahagonijevo ploščo in jeden belokosten in bisern venec odločila. Moral je gotovo kdo jedenkrat sé sekiro tja udariti, kakor je stari kapiten trdil.

„Kdo ve, kakov zločin se je tukaj zgodil“, reče mladi mož ogledavajuč oni kraj, ter se stresne, — „a ustna, ki bi lahko to povedala, so za večno obmolknila. Morilec in žrtve spijo vkup v globini morja. Kaj pravite sennor, kaj se je moralo tu zguditi?“

(Dalje prih.)

mi niti oni trpimo pak medju nami niti čemo trpiti Kranjce."

Domače stvari.

— (Drugi transport) našega polka; 304 mož močan, mej njimi vsi jednoletni prostovoljci leta 1878/9., odšel je denes zjutraj pod vodstvom jednega stotnika in jednega lejtenanta iz Ljubljane v Bosno. Na kolodvor jih je ob 3. zjutraj spremila mestna godba, nekoliko oficirjev in, dasi je bilo tako rano zjutraj, tudi nekoliko občinstva. Fantje so bili v obče dobre volje in so svoje britke bajonete uže pred nekoliko dnevi ostro nabrusili; možje, oženjeni in posestniki, trgovci in dr. niso bili baš veseli, vendar so šli z jezo na Turka. Mej odhajajočimi smo opaževali posebno mnogo šaržev, baje ker prostakov pomanjkuje.

— (Garnizonska izpremema.) Naš rezervni polk (4. in 5. bataljon), ki zdaj leži v Trstu, pride 13. t. m. v Ljubljano in Kamnik, ker tukajšnji vojaki v svojem pičlem številu ne morejo zmagovati težavne notranje službe.

— (Kodkritju nadvojvoda-Jovanovega spomenika) v Gradec pride deželni glavar g. Kaltenegger za dež. odbor in vitez Gutmannsthal za kmetijsko družbo.

— (Tombola v Ljubljani.) Poroča se, da je ljubljansko bolniško podporno društvo dobilo pravico enkrat oktobra meseca narediti v ljubljanskej zvezdi javno tombolo.

— (Telegrami v Bosno in Hercegovino), ako ne presežajo 20 besedij stoje po sedaj — kakor nam telegrafist poroča — samo 90 kr., dotim se je prej plačevalo za nje po 2 gold. 80 kr.

— (Viteza pl. Wäsera), predsednika višje deželne sodnijske v Gradci, smo denes v Ljubljani videli. Mož je prišel poslušat obravnavo o veleizdaji, katera se bode pred porotniki vršila dne 6. in 7. septembra. Tudi posebni državni pravdnik, Gleispach, bode pri tej obravnavi od graške višje sodnije fungiral za tožitelja.

— (Umrli) je včeraj o poludne v Ljubljani absolvirani tretjeletnik tukajšnje učiteljske pripravljavnice, Vitalis Milek. Djastvo mu bode baje zapelo na gonili zadnje slovo. Umrlega priporočamo v blag spomin.

— (Imenovanje.) Avskultant Perko iz Ljubljane je imenovan za sodnijskega adjunkta v Velikovci.

— (Pevski večer bode v nedeljo 8. t. m. na čitalničnem vrtu.) Program: 1. Hendrych — „Poziv k plesu“, moški zbor. 2. B. Ipavic — „Vojaška“, (novo) zbor. 3. Vašak — „Radostno popotovanje“, komičen zbor. 4. B. M. — „V Bosno“, deklamuje g. Šmidt. 5. Vašak — „Slovan“, zbor. 6. Nedved — „Prošnja“, čveterospev. 7. Otto — „Pevska popotnica“, komičen zbor. 8. Srečkovič — „Turčija in nje konec v Evropi“. Balada z petjem in spremljevanjem glasovira. 9. Tovačovsky — „Ruske narodne pesni“, (novo) omsospev s spremljevanjem glasovira. 10. Zajc — „Pesen hrvatskih dijakov“ (novo) zbor. Veselica se začne ob 7^{1/2}. uri in se vrši pri vsakem vremenu. Čitalniški društveniki imajo prost vstop, gostje plačajo 20 soldov vstopnine. K tej veselici vabi uljudno vse narodno občinstvo pevski odbor.

— (V Bledu) je bilo na čast navzočnosti nadvojvode Ludvika v pondeljek večer jezero razsvetljeno.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

— („Veleizdaja“ pred porotniki.) Denes in jutri je pred tukajšnjimi porotniki obravnavo zoper neke mlade Italijane, ki so nekeve veleizdajne plakate v Trstu in Kopru na zid nabijali. Ljubljanski porotniki so delegirani za to, ker sodnija tržaskim laškim ne zaupa. Zagovornika sta advokata dr. Moše in dr. Zarnik.

— (Bčelarstvo.) Prihodajo nedeljo 8. septembra bo potovalni zbor in govor o čebelarstvu v Ribnici po poludanskej službi božjeje.

— (Deželne komisije za povzdigo konjereje nehajo.) Po cesarskem sklepu od 20. junija t. l. imajo leta 1869. po deželah ustanovljenje „c. kr. komisije za povzdigo konjereje“ koncem tega meseca nehati in s 1. oktobrom na njih mesto stopiti ali posebna društva, ki za konjerejo v nekaterih deželah uže več let delujejo, kakor, na pr., na Štajerskem, ali pa da si kmetijske družbe osnujejo poseben odsek za konjerejo. Čeravno se priznavati mora, da so navedene komisije marsikaj koristile za napredek konjereje, so vendar stroški čedalje bolj naraščali, po različnih popotninah, in zato je finančni stan Avstrije tudi tu ukazal varčnost. Zato bodo, kakor gori rečeno, prestale ces. kr. deželne komisije nadomestile se z drugo in cenejšo napravo, katerej bo ista naloga, kakoršna je dozdaj bila imenovanim komisijam.

— (Iz Kanalskega ob Soči) se piše: Naš nadškof Andrej je te dni obiskoval slovenske duhovnike ob Soči in zakrament sv. birme delil dne 20. in 21. m. m. v Kavalu, 22. in 23. v Kobaridu, 24. in 25. v Bovcu, 26. na Serpenici, 27. v Volčah. Povsod je bil slovesno sprejet. Veliko število otrok je bilo pri sv. birmi, a naš prevzvišeni pastir, blizu 81 let star, je to težavno opravilo z izrečno lahkoto izvrševal.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 3. septembra.

(Hudodelstva ponarejanja denarja.)

Predseduje deželne nadsodnije svetovalec gosp. Kaprec. Votanta sta deželne sodnije svetovalca baron Rechbach in Ribič.

Državno pravdnitvo zastopa g. Grdesič, zagovornika sta dr. Munda in dr. Konsek. Na obtožnej klopi sedita 47 let stari Tone Trček iz Most pri Ljubljani doma, kateri je bil zaradi tatvine in golufije uže petkrat kaznovan, in 64 let stari znani kmet Andrej Net po domače Mihovec z Kokrice blizu Kranja tudi uže enkrat zavoljo udeležbe hudodelstva tatvine kaznovan. Mož je znan, ker je v „Novice“ o sadjereji pisal.

Zatožba opisuje hudodelstvo po zatoženih storjeno takole: Trček je bil 29. januarja t. l. iz zapore izpuščen. 1. februarja pride k premožnemu kmetu Netu v Kokrico v jako oguljenem oblečilu.

Tam prične pripovedovati, da je jako bogat mož in da premore 10.000 gld. gotovega denarja, in tri zaboje lepe obleke. Oguljeno obleko ima le zaradi tega, ker pride ravno iz zapore, kjer je bil zaradi neke malovredne stvari držan.

Potem počne snubit Netovo heer, katera mu pa kratko malo pove, da ga se vzame ce prinese pokazat tistih 10.000 gold. o katerih govori očetu Netu; pa Trček daje popoveduje da zna izvrstno denar denati, tako da ga nobeden od pravega denarja ne razloči, in da je po svoji umetnosti uže mnogo ljudi

osrečil. Stari Net mu na njegovo govorjenje verjame in odloči zgornjo sobo, in tam je Trček počel pripravljati svojo „umetnost“. Net mu je prinesel kes bakra iz Kranja iz katerega je napravil Trček model za dvajsetice a. v. in tudi štiri res ulil, katere so pa kakor dunajski denarni urad (münzamt) pravi, jako slabo narejene. V svinec je Trček potem tudi neki desetak z knofljo po drugem ponarediti skušal, a tudi jako slabo. Zdajci pravi Netu, naj mu da 100 gld. da se nakupijo potrebne mašine in se potem počne izdelovanje „pravega“ denarja na debelo in veliko. Ker Net ni imel baš denarja, skušal ga je Trček pripraviti da bi prodal kravo, a tega nij hotel „oče“ Net storiti. Na to se peljeta oba k bogatemu Jamniku v Medvode, da bi on njihovo podjetje z denarjem podprl, a ta — oba izroči žandarjem. Pri današnji obravnavi tajita oba. Posebno Trček se obnaša jako osorno in svojo nedolžnost naglašja.

Porotniki pa so potrdili stavljene vprašnje na „kriv“ obema in sodnija obsodi Toneta Trčka na 4 leta, „očeta“ Andreja Neta pa na 8 mesecev teške ječe poostreno s postom. Obravnavanje se je sklenilo še le ob 10. uri po noči.

Tuji.

3. septembra:

Pri **Stonu**: Pichler iz Grada. — Heindl iz Dunaja. — Sieger iz Trsta.
Pri **Maliču**: Reinhold iz Dunaja. — Strniša iz Trsta. — Backhausen iz Dunaja. — Schneider iz Celovca. — Bailer iz Dunaja.
Pri **bavarskem dvoru**: Wucherer iz Lesc. — Blaghoni iz Vidma. — Webner iz Nov. mesta.

Loterijske srečke.

Na Dunaji 31. avgusta: 76. 38. 75. 90. 54.
V Gradci 31. avgusta: 31. 15. 34. 74. 35.

Dunajska borza 5. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61 gld. 65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	63	25
Zlata renta . . .	72	25
1860 drž. posojilo . . .	111	50
Akcije narodne banke . . .	807	—
Kreditne akcije . . .	242	50
London . . .	116	—
Napol . . .	9	30 1/2
C. kr. cekini . . .	5	48
Srebro . . .	100	05
Državne marke . . .	57	25

V službo se priporoča

cerkovnik
z dobrimi spričevali in prav dobro izučen. — Več se izve pri opravnitvu „Slov. Naroda“. (292)

V sladčarnici **Rudolf Kirbische**, na kongresnem trgu v Ljubljani, vzame se

jeden deček
v poduk (291—1)

A. Schaffer,
trgovstvo s knjigami,
na mostnem trgu št. 9,
prodaje (289—1)
šolske knjige
za vse učilnice; priporoča torej uljudno svojo založo, ter izvršiva naročila najhitreje.

Dve učenki ali dva učenca
vzameta se na stanovanje, hrano in v varstvo. Mesечно se plača 12 gld. Natančneje se izve pri opravnitvu „Slov. Naroda“. (284—2)

Vzameta se pod ugodnimi pogoji
dva dijaka
na hrano in stanovanje. — Natančneje se izve v mnskkih ulicah št. 4. (282—3)
Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.